

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Педагогічний факультет
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

РОКСОЛЯНА ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК

Наскрізна програма практики студентів

спеціальності 231«Соціальна робота»

ОКР «Бакалавр»

Івано-Франківськ

2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ
РОБОТИ

РОКСОЛЯНА ЗОЗУЛЯК-СЛУЧИК

Наскрізна програма практики студентів

Івано-Франківськ

«НАІР»

2019

УДК 371.132

ББК 74.204

Зозуляк-Случик Р. В. Наскрізна програма практики студентів педагогічного факультету спеціальності «Соціальна робота». Програма навчального курсу [для студ. вищ. навч. закл.]. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 64 с.

Укладачі:

Зозуляк-Случик Р. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Рекомендовано до друку вченою радою педагогічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 6 від 28 лютого 2019 р.)

Рецензенти:

Ковбас Б. І. – кандидат педагогічних наук, професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Василишин Я. І. – керівник педагогічної практики Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

БК 74.204

© Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2019

© Зозуляк-Случик Р. В.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Невід’ємною частиною фахової підготовки студентів у вищому навчальному закладі є практика. Водночас це і органічна складова системи їх фахової підготовки.

Практика студентів спеціальності «Соціальна робота» – це той місток між теоретичним навчанням майбутніх фахівців та їхньою самостійною практичною роботою в різноманітних установах соціальної сфери, який сприяє формуванню професійності. Її розглядають як процес ознайомлення та оволодіння різними методами, формами, видами діяльності. У процесі практики студенти мають змогу випробувати свої знання й уміння у певних фахових ролях.

Практика має неперервний характер і проводиться щорічно впродовж чотирьох років. Для студентів, котрі навчаються за спеціальністю «Соціальна робота», вона є обов’язковою.

Наскрізна програма практики студентів за напрямом підготовки «Соціальна робота» (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», «магістр») вважається основним навчально-методичним документом, який визначає усі аспекти проведення практики. Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до її організації, а також гарантує системність, неперервність і послідовність навчання студентів. Наскрізна програма практики студентів педагогічного факультету розроблена відповідно до Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (затверджене наказом МО України № 161 від 02.06.1993 р.), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (затверджене наказом МО України № 93 від 8.04.1993 р.), наказу Міністра освіти України «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (№ 351 від 20.12.1994 р.), рішення колегії Міністерства освіти і науки України «Про стан практичної підготовки студентів у вищих навчальних закладах» (№ 7/2-18 від 05.07.2001 р.), Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014. № 1556-VII, Указу Президента України

«Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» (№ 1013/2005 від 4.07.2005 р.), Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, листа МОН України керівникам вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації всіх форм власності і підпорядкування «Про практичну підготовку студентів» (1/9-93 від 07.02.2009 р.), проектів Положення про практику студентів вищих навчальних закладів (2010, 2011 рр.) та освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності «Соціальна робота».

У процесі набуття потрібних знань, умінь і навичок на теоретичному етапі навчання у студентів як майбутніх соціальних працівників компонується і практична складова. Тому розвиток і формування фахівців спеціальності 231 «Соціальна робота» здійснюється у ході проходження наскрізної практики впродовж чотирьох років навчання в університеті, що передбачено навчальним планом.

Наскрізна програма практики як основний нормативний та навчально-методичний документ закладу окреслює визначає концептуальні засади практичної підготовки фахівця відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики; регламентує послідовність, тривалість і терміни проведення різних видів практики; визначає цілі, завдання та місце кожного у структурно-логічній схемі підготовки, а також діагностує її завдяки видам, формам та методам контролю якості підготовки студентів у процесі практики.

Концептуальну основу наскрізної практики становлять морально-етичні цінності професії «Соціальна робота», етапи формування соціальної активності майбутнього фахівця, інтеграції теорії та практики, усвідомлення особливостей соціальної роботи в морально-етичному контексті.

На основі розробленої наскрізної програми практики кафедра університету створює робочі програми з усіх її видів: навчально-ознайомлюючої, виробничої волонтерської, виробничої в закладах соціального обслуговування, виробничої з фаху. Її зміст складають:

вступ, мета практики, зміст і завдання, структурно-логічна схема проведення практики (за циклами і курсами), обов'язки студентів і керівників практики від ВНЗ, вимоги до оформлення звіту про навчальну і виробничу практику, порядок звітності про результати практики, критерії оцінювання практики, додатки (основні документи для організації і звітності про результати практики).

Зокрема, практика на I курсі у II семестрі проводиться в ЦСССДМ після вивчення професійно-орієнтованих дисциплін «Вступ до спеціальності», «Самоорганізація особистості», «Історія соціальної роботи», «Теорії соціальної роботи», «Соціальна робота». Такі види діяльності мають сприяти ранній орієнтації майбутніх соціальних працівників.

На II курсі в 4 семестрі проходить виробнича волонтерська практика студентів, яка відіграє важливу роль у процесі практичної підготовки майбутніх фахівців, формування вмінь та навичок здійснення волонтерської діяльності. Вона організовується після вивчення курсів «Основи соціалізації особистості», «Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах», «Основи консультування», «Методи соціальної роботи», «Психологія особистості», «Система організації соціальних служб», «Соціальна профілактика», які сприяють духовному розвитку, освоєнню психологічних закономірностей становлення особистості, механізмів духовної еволюції людини.

На III курсі у 5 семестрі після вивчення дисциплін «Соціальна робота з різними групами клієнтів», «Основи міжособистісного спілкування» проходить виробнича практика в ЦСССДМ.

Виробнича практика в закладах соціального обслуговування відбувається на III курсі в 6 семестрі, використовуючи знання з дисциплін «Правові основи соціальної роботи», «Соціальна робота в петенціарних установах», «Професійна майстерність соціального працівника», «Соціальна робота в опікунських установах». Таким чином майбутні фахівці освоюють особливості роботи з різними

групами клієнтів, набувають уміння аналізувати власні морально-етичні цінності, виробляють навички толерантного комунікування.

На завершальному етапі навчання проводиться виробнича практика з фаху на IV курсі у 7 семестрі. До неї студенти приступають після опанування таких курсів: «Етика соціальної роботи», «Менеджмент соціальної роботи», «Практикум соціальної роботи», «Практична психологія соціальної роботи», «Соціальний захист дітей в Україні», «Соціальна геронтологія», «Психологія сім'ї», «Соціально-психологічний тренінг», «Соціальна геронтологія», «Формування здорового способу життя». Вони дають змогу формувати усвідомлення своєї професійної місії у суспільстві на основі власного світогляду, професійно-етичних норм, регуляції, стосунків, дій. На цьому базується психологічне консультування, робота з клієнтами у кризових ситуаціях. Освоєння знань із дисциплін розкриває роль впливу сім'ї на формування морально-ціннісних орієнтацій особистості та значення їх змін у траєкторії розвитку клієнта, пошук ресурсів, значення соціального працівника, котрий сприяє духовному зростанню клієнта на шляху до вдосконалення.

Означені види практики допомагають виробленню фахово важливих навичок і вмінь, таких як: комунікативні, інструментальні, аналітичні, професійної рефлексії.

Примірники програм практики студенти отримують на I курсі, щоб із самого початку сформувати уявлення про зміст практичної підготовки впродовж чотирьох років навчання.

Важливу роль відіграє вибір місця практики. Щоб дати студентам повне уявлення про різні форми і підходи до організації соціальної роботи, базами практичної підготовки обрано державні, громадські і релігійні установи й організації. Для цього укладається довгострокові (на 5 років) договори стосовно проведення практики із закладами та установами області.

II. ЕТАПИ ТА ОПОРНІ КОМПОНЕНТИ ПРАКТИКИ

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи для кожної групи студентів-практикантів призначає керівника методиста. Саме він зобов'язаний розробити і погодити з керівником закладу, де буде проводитись практика, план-графік, що передбачає види робіт, відповідних до змісту практики згідно з чинною програмою. Далі він розглядається й затверджується кафедрою не пізніше, ніж за два тижні до її початку.

Проходження виробничої практики включає такі етапи: підготовчий, виконавчий, підсумковий.

Перший – означає розв'язання всіх організаційних питань. Даний етап розпочинається з настановчої конференції, яку проводить керівник факультету за участі групових керівників та студентів-практикантів. Їм подають терміни, завдання, програму практики, вимоги до ведення облікової та звітної документації, розподіл за об'єктами, називають керівника і методиста.

Виконавчий етап – це ознайомлення з установою, у якій доведеться працювати, складання студентом індивідуального плану, оформлення журналу, вивчення діяльності відповідно до окресленого плану, попередня розробка різних форм та видів роботи з школярами, консультації з методистами і викладачами – керівниками практики.

Упродовж третього етапу студент виконує основні завдання практики, аналізує й обговорює з керівниками і методистами отримані результати, визначає тему свого виступу на заключній конференції.

Під час підсумкового етапу в установлений термін слід оформити звіт практики. Також студент отримує письмову характеристику керівника групи. Оцінка роботи практиканта заноситься в екзаменаційну відомість та залікову книжку. Усі звітні матеріали представляють для контролю факультетському керівнику практики з ВНЗ.

Завершується практика підсумковою конференцією. Студенти готують виступи, виставку матеріалів, які відображають

хід і результати такої діяльності. Запрошуються керівники груп, котрі спільно з керівником практики підбивають підсумки роботи студентів, висловлюють зауваження і побажання. Упродовж конференції відбуваються виступи, обмін інформацією про специфіку діяльності соціальних працівників у різних установах. Така форма проведення підсумкової конференції дає змогу студентам отримати цілісне уявлення про «професійне поле» майбутньої діяльності.

На період практики груповий керівник призначає старосту групи.

Тривалість робочого дня студента-практиканта – 4–6 годин на день.

Мета наскрізної програми практики студентів спеціальності «Соціальна робота» полягає в структуруванні всіх етапів професійної підготовки майбутніх соціальних працівників: формування стійкого фахового зацікавлення до обраної спеціальності; ознайомлення зі специфікою і змістом діяльності соціальних, культурно-дозвіллевих, медичних, освітніх закладів; сприяння опануванню студентами різноманітними видами соціальної роботи; формування вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці; використання прийомів, форм і методів соціальної роботи у виконанні різних фахових ролей.

Завдання практики:

- адаптувати студентів до реальних умов майбутнього фаху;
- ознайомити зі специфікою та основними напрямками роботи державних і недержавних організацій, які надають соціальну допомогу різним категоріям населення;
- сприяти застосуванню у практичній площині теоретичних знань;
- формувати й розвивати професійні особистісні якості;
- сприяти освоєнню студентами сучасних технологій соціальної роботи;
- розвивати теоретичні основи науково-дослідницької роботи;

- діагностувати фахову придатність студента до соціальної роботи, формувати в майбутніх фахівців навички професійної рефлексії.

Зміст наскрізної програми практики майбутніх соціальних працівників складається з програм усіх п'яти етапів навчальної та виробничої практики, зокрема: навчально-ознайомлююча практика, виробнича волонтерська практика, виробнича практики в ЦСССДМ, виробнича практика в закладах соціального обслуговування, виробнича практика з фаху.

Принципи організації і проведення практики:

- урахування інтересів та потреб студента у виборі місця проходження практики;
- співпраця студента і керівника у процесі практики;
- ускладнення завдань практики соціальної роботи відповідно до курсу;
- змістовий взаємозв'язок між усіма видами практики;
- одночасне оволодіння під час практики різноманітними професійними функціями.

Організація і керівництво практикою. Відповідно до навчального плану загальне керівництво практикою здійснюється факультетськими керівниками, а методичне управління забезпечується методистами-викладачами кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, а також методистами з баз практики – співробітниками навчальних, культурно-дозвіллевих закладів та державних і недержавних організацій соціальної сфери.

Обов'язки факультетського керівника:

- заздалегідь здійснювати підготовку баз практики;
- забезпечувати проведення всіх організаційних заходів перед початком практики (інструктаж про дотримання правил техніки безпеки, етики спілкування у колективах баз практики, надання студентам-практикантам необхідних документів: направлення, програми з дидактико-методичними матеріалами);
- ознайомлювати з документами звітності про проходження практики;

- контролювати виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- перевіряти звітну документацію практикантів;
- у складі комісії приймати залік з практики, оформляти звіт із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів, який затверджує завідувач кафедри та здає університетському керівнику практики.

Обов'язки методиста кафедри та бази практики:

- контролювати виконання студентами-практикантами завдань згідно з індивідуальним планом, проводити консультації на базах практики;
 - допомагати планувати роботу студентів, затверджувати їхні індивідуальні плани-графіки роботи, забезпечувати здійснення соціальної роботи з різними категоріями населення;
 - консультувати старосту підгрупи щодо підготовки звіту про проходження практики та виступу на кафедральній конференції;
 - спільно з методистами баз практики проводити оцінювання практичної роботи студента-практиканта;
 - складати характеристику на кожного студента;
 - надавати студентам-практикантам можливість користуватись необхідною документацією, літературою під час виконання практичних завдань;
 - забезпечувати відповідну методичну допомогу практикантам з організації та проведення різних форм соціальної роботи в закладах;
 - здійснювати облік відвідування студентами баз практики;
- у випадку порушення студентами трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку, спричинення конфліктів тощо повідомляти методистів-викладачів.

Бази практики. Об'єктами практики визначаються заклади, в яких працюють висококваліфіковані фахівці, де належно матеріально укомплектовані бази, а саме: Івано-Франківський міський та обласний центри соціальних служб для сім'ї, дітей і

молоді; обласний центр соціально-психологічної допомоги; Притулок для дітей служби у справах дітей Івано-Франківської обласної державної адміністрації; Благодійний християнський фонд «Солідарність»; Благодійний фонд «Карітас»; Благодійна організація «Містечко милосердя Святого Миколая»; Івано-Франківський міський центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Дивосвіт»; Івано-Франківське Товариство Червоного Хреста України, а також Обласний багатопрофільний навчально-реабілітаційний центр; Комунальний заклад соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Добродія калуська».

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах виробничої практики відповідає 100 балам, що подано нижче:

90–100 – відмінно (A);

80–89 – дуже добре (B);

70–79 – добре (C);

60–69 – посередньо (D);

50–59 – задовільно (E);

26–49 – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1–25 – незадовільно з обов’язковим повторним курсом (F).

Структуру наскрізної програми соціально-педагогічної практики студентів складають програми навчальної та виробничої практики, основні компоненти яких представлені нижче.

III. СУТЬ ТА ЗМІСТ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Соціальна робота – це галузь професійної діяльності, яка має на меті створити сприятливі умови соціалізації, надати допомогу людям у переборенні серйозних соціальних проблем, використовуючи широкий спектр спеціалізованих прийомів та методів задля відновлення, поліпшення чи спонукання само відновлювати та самополіпшувати власні здатності до життєдіяльності.

Соціальний працівник – фахівець із забезпечення багатопрофільної системи соціальної підтримки та захисту населення, який покликаний створити оптимальні умови соціалізації або відновлення соціально схвалених способів життєдіяльності людини при збереженні її індивідуальності.

Основні організаційні форми соціальної допомоги:

- соціальна служба в ЦСССМ;
- у відділеннях соціальної допомоги;
- у дитячих будинках;
- у центрах реабілітації;
- у соціальних притулках;
- медико-психологічні консультативні кабінети;
- центри зайнятості та працевлаштування;
- соціально-реабілітаційні центри;
- телефон довіри.

Основні функції діяльності соціального працівника:

- діагностична;
- прогностична;
- комунікативна;
- профілактична;
- перетворювальна;
- організаторська;
- посередницька;
- охоронно-захисна;
- адміністративно-управлінська

Основні напрями практичної соціальної роботи:

1. Соціально-правова підтримка особистості.
2. Організація соціально-побутової підтримки особистості.
3. Соціально-економічна підтримка особистості.
4. Соціально-побутова підтримка особистості.
5. Соціально-методична допомога і підтримка особистості.
6. Психолого-педагогічна допомога і підтримка особистості.
7. Соціально-психологічна допомога і підтримка особистості в кризових ситуаціях.
8. Корекція взаємин у творчому розвитку особистості і групи.

Основні методи діяльності:

Соціальні:

- соціальна діагностика;
- соціальна профілактика;
- соціальний контроль;
- соціальної реабілітації;
- соціально-економічні;
- організаційно-розпоряджувальні.

Психологічні:

- психодіагностичні;
- психокорекційні;
- психологічного консультування;
- психотерапії.

Педагогічні:

- організаційні;
- діагностичні;
- словесні;
- наочні;
- практичні;
- стимулювання діяльності і поведінки;
- самовиховання.

Соціально-педагогічні:

- організація соціально-педагогічної взаємодії;

- соціальне виховання;
- вплив.

Основні напрями роботи соціального працівника у ЦСССДМ:

- посередництво між державними установами, сім'єю задля створення умов усебічного розвитку дітей, підлітків, молоді;
- сприяння участі дітей, підлітків, молоді в різноманітних видах діяльності задля виявлення нахилів, обдарованості, талантів, професійного самовизначення та соціальної адаптації;
- залучення дітей до культурно-освітньої, профілактично-виховної, спортивно-оздоровчої, творчої роботи у різноманітних установах;
- вплив на подолання особистісних, міжособистісних, внутрішньосімейних конфліктів у різних групах клієнтів.

IV.

Таблиця 1

Структура наскрізної програми практики студентів спеціальності «Соціальна робота» кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Види практики	Напрямок підготовки «Соціальна робота»	Курс	Семестр	Тижнів	Кількість годин			Форми контролю
					Усього год.	Кредитів ECTS	Націон. кредитів	
Навчальна практика (назва)								
1. Навчально-ознайомлююча	ОКР-бакалавр	I	2	2	90	3	1,5	Залік
Виробничі практики (назви)	ОКР-бакалавр	II	4	2	90	3	1,5	Екзамен
1. Виробнича волонтерська	ОКР-бакалавр	III	5	2	90	3	1,5	Екзамен
2. Виробнича в ЦСССДМ	ОКР-бакалавр	III	6	2	90	3	1,5	Екзамен
3. Виробнича в закладах обслуговування;	ОКР-бакалавр	IV	7	4	225	7	5	Екзамен
4. Виробнича з фаху	ОКР-бакалавр	IV	7	4	225	7	5	Екзамен

V. ЗМІСТ НАСКРІЗНОЇ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

ЧАСТИНА I. НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЛЮЮЧА ПРАКТИКА

Навчально-ознайомлююча практика є невід'ємною ланкою, першим рівнем багаторівневого процесу підготовки соціального працівника.

Студенти педагогічного факультету спеціальності «Соціальна робота» відповідно до навчального плану проходять навчально-ознайомлюючу практику на I курсі у другому семестрі впродовж двох тижнів.

Означений вид практики, як правило, вважається пасивним у практичній підготовці студентів і слугує основою для подальшого закріплення та поглиблення їх фахових знань. Так, вони ознайомлюються з реальними умовами соціальної роботи в окремих соціальних інституціях, а саме: Івано-Франківський міський та обласний центри соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді; міський центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Дивосвіт»; Притулок для дітей служби у справах дітей Івано-Франківської обласної державної адміністрації; Благодійний християнський фонд «Солідарність»; Благодійний фонд «Карітас»; Благодійна організація «Містечко милосердя Святого Миколая». Також студенти вивчають зміст, форми і методи діяльності фахівця.

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЛЮЮЧОЇ ПРАКТИКИ

1.1. Особливості навчально-ознайомлюючої практики (I курс, 2 семестр)

Змістовий модуль 1. Соціальний працівник: професія та особистість.

Тема 1. Кваліфікаційна характеристика соціального працівника.

Тема 2. Особистість соціального працівника (професійні та духовно-моральні якості).

Модуль 2. Особливості професійної діяльності соціального працівника.

Тема 3. Вивчення та аналіз професійної діяльності соціального працівника.

Тема 4. Соціальна робота в закладах соціальної допомоги та захисту.

Тема 5. Діагностична робота соціального працівника.

1.2. Індивідуальні завдання

Під час проходження практики студент з метою набуття конкретних умінь та навичок може виконувати індивідуальні виробничі, наукові або практичні завдання. Матеріали індивідуальних завдань повинні використовуватися у випускних роботах, доповідях та наукових статтях. Тему індивідуального завдання студент отримує на кафедрі за згодою керівника практики безпосередньо перед вибуттям на практику.

Пропонуються такі завдання:

1. Проаналізувати структуру і зміст соціальної роботи у ЦСССДМ:
 - складання річного плану роботи соціального працівника;
 - ведення фахової документації;
 - календарне та тематичне планування;
 - режим і розпорядок роботи соціального працівника.
2. Ознайомитись із специфікою роботи соціальних працівників, адміністрації міського центру соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Дивосвіт» (відвідати заходи, які проводить соціальний працівник).
3. Проаналізувати нормативно-правову базу, яку використовує соціальний працівник відповідних закладів у своїй діяльності.

1.3. Заняття та екскурсії під час практики

1. Огляд кабінетів соціального працівника, навчальних приміщень, ігрової кімнати, спортивного залу, їдальні.
2. Ознайомлення з категоріями клієнтів.

3. Ознайомлення з установами (дирекцією, фахівцями соціальними роботи).

1.4. Навчальні посібники

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: методична література з проблем організації соціальної роботи, нормативно-правова база (зразки), методичні рекомендації з організації пропедевтичної практики.

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : Логос, 2003. 134 с.
2. Вступ до соціальної роботи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миновича. Київ : Академвидав, 2005. 304 с.
3. Грицюк Б. А., Домбровський С. В. Студент – класний керівник, вихователь : метод. реком. з практики. Івано-Франківськ, 1994. 17 с.
4. Гунда Г. В., Сагарда В. В. Практикум з основ загальної і соціальної педагогіки. Ужгород, 1999. 94 с.
5. Овчарова Р. В. Справочная книга социального педагога. Москва : Сфера, 2001. 480 с.
6. Опачко М. В., Сагарда В. В. Педагогічна практика : інструктивно-методичні матеріали. Ужгород : УжНУ, 2003. 48 с.
7. Професія «соціальний педагог» / упор. О. Главник. Київ : Главник, 2006. – 112 с.
8. Програма практик зі спеціальності «Соціальна педагогіка і практична психологія» : метод. посіб. / кер. групи упоряд. : Б. Ковбас ; упор. : Зозуляк Р., Лемко Г., Недільський С. Івано-Франківськ, 2006. 78 с.
9. Соціально-педагогічна практика : методичні реком. для студентів I курсу спеціальностей «Соціальна педагогіка» і «Соціальна робота» / упор.: В. А. Поліщук, Н. С. Матвійчук. Тернопіль : ТДПУ, 2001. 40 с.
10. Федоришин Г. М., Гунда Г. В. Соціально-педагогічна діяльність студентів : програма та методичні рекомендації з виробничої практики. Івано-Франківськ, 2003. 42 с.

1.5. Методичні рекомендації

Упродовж практики студенти:

1. Ознайомлюються з колективом соціальної інституції.
2. Визначають своє місце в колективі.
3. Вивчають конкретні умови організації професійного процесу.
4. Усвідомлюють завдання, накреслюють перспективи своєї діяльності на період практики.
5. Відвідують заходи, які проводить соціальний працівник.
6. Спостерігають за клієнтами у процесі соціальних заходів.
7. Беруть участь у всіх заходах, що проводяться в закладі.

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах навчально-ознайомлюючої практики (I курс)

Індивідуальний план роботи	Щоденник практики	Звіт з практики	Завдання			Усього
			№1	№2	№3	
20	30	25	10	10	5	100

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ: поточне тестування (оформлення щоденника), оцінка за індивідуальні завдання, підсумковий контроль (оцінка за звіт практики).

Критерії оцінювання результатів навчально-ознайомлюючої практики

Навчально-ознайомлююча практика студентів завершується заліком.

В оцінюванні результатів педагогічної практики враховуються такі показники:

- організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта, його ініціативність і творчість;
- якість діяльності у ході заходів;
- результативність індивідуальної дослідницької роботи, виконаної в ході практики і оформленої у вигляді звіту;

– своєчасність здачі документації.

ЧАСТИНА II. ВИРОБНИЧІ ПРАКТИКИ

Згідно з навчальним планом спеціальності «Соціальна робота» на II курсі (4 семестр) проводиться виробнича волонтерська практика студентів (два навчальні тижні). Вона відіграє важливу роль у процесі практичної підготовки майбутніх фахівців, формуванні вмінь та навичок здійснення волонтерської діяльності, засвоєння її основних цінностей (альтруїзму, милосердя, благодійництва), умінні творчо застосовувати знання на практиці.

Перехідною ланкою в багаторівневому процесі підготовки фахівця є практика третього курсу, а саме: виробнича практика в ЦСССДМ та виробнича практика в закладах обслуговування. Таку діяльність вважають однією з найважливіших ланок загальної системи професійної підготовки соціального працівника, оскільки студент має можливість застосувати практичні вміння та поглибити теоретичні знання з фахових дисциплін.

Згідно з навчальними планами виробнича практика студентів спеціальності «Соціальна робота» в ЦСССДМ проходить у центрах соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді. Тут вони відчують себе в ролі соціальних працівників, виконуючи різні функції в закладі.

Особливість практики полягає в тому, що студенти вперше працюють у закладі як фахівці з різними категоріями клієнтів. Означену діяльність здійснюють на III курсі (5 семестр) упродовж двох тижнів. Вони оволодівають реальними навичками соціальної роботи, опановують індивідуальні та групові методи і форми діяльності.

Виробнича практика в закладах соціального обслуговування проводиться на III курсі (6 семестр) впродовж двох тижнів. Таким чином студенти пізнають особливості соціальної роботи з різними групами клієнтів, здійснюючи соціальну допомогу, патронаж, забезпечення, підтримку, обслуговування, надаючи соціальні послуги.

Завершальним етапом багаторівневого процесу підготовки соціального працівника є виробнича практика з фаху на IV курсі,

що проводиться відповідно до навчального плану. Основна її мета – у практично-прикладній формі закріпити теоретичні знання, одержані студентами під час навчання, вміння застосовувати їх на практиці; випробувати себе в різних сферах соціальної роботи при виконанні професійних функцій: діагностичної, прогностичної, комунікативної, профілактичної, перетворюючої, організаторської, посередницької, охоронно-захисної, адміністративно-управлінської.

Студенти педагогічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника спеціальності «Соціальна робота» проходять практику на IV курсі (7 семестр) тривалістю чотири тижні.

2.1. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ (II курс, 4 семестр)

2.1.1. Особливості волонтерської виробничої практики

Змістовий модуль 1. Організаційно-методичний.

Тема 1. Ознайомлення з метою, завданнями та вимогами волонтерської практики.

Тема 2. Організаційний етап роботи студентів в Івано-Франківському міському центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Міжнародному благодійному фонді «Карітас».

Змістовий модуль 2. Професійно-діяльнісний.

Тема 3. Здійснення студентами практичної волонтерської діяльності в закладі бази практики.

Тема 4. Оформлення звітної документації практики.

2.1.2. Індивідуальні завдання

Під час проходження практики студент з метою набуття конкретних умінь та навичок має виконувати індивідуальні виробничі, наукові або практичні завдання. Матеріали індивідуальних завдань повинні використовуватися у випускних роботах, доповідях та наукових статтях.

Тему індивідуального завдання студент отримує на кафедрі за згодою свого керівника безпосередньо перед вибуттям на практику.

Пропонуються такі завдання:

1. Ознайомитись із специфікою роботи та структурою закладу, основними напрямками діяльності, складом фахівців, їхніми професійними обов'язками.
2. Проаналізувати нормативно-правову базу, що визначає професійні обов'язки соціального працівника.
3. Вивчити та проаналізувати законодавчо-правові акти, що регулюють надання допомоги клієнтові та його захист.
4. Проаналізувати план роботи соціального працівника бази практики.

5. На основі вивчення специфіки діяльності бази практики схематично зобразити її структуру.
6. Підготувати тези доповіді на тему (за вибором), розробити наочність для її презентації:
«Волонтерська діяльність як форма недержавної організації соціальної сфери»;
«Історія виникнення волонтерського руху»;
«Перспективи волонтерського руху в м. Івано-Франківську».
7. Розробити тематику дискусій з учнівською молоддю з актуальних соціальних проблем сучасності (не менше 10 тем).
8. Розробити питання для диспуту на тему «Наркоман – злочинець чи жертва?»
9. Підібрати методики, які доцільно використовувати в роботі з учнівською молоддю з метою попередження наркоманії (не менше трьох).
10. Розробити буклет з метою профілактики в молодіжному середовищі ВІЛ/СНІДу, наркоманії.
11. Розробити зміст соціальної реклами, спрямованої на профілактику в молодіжному середовищі ВІЛ/СНІДу, наркоманії.
12. Скласти власну програму реабілітаційної роботи з дитиною, котра має особливі потреби.

2.1.3. Заняття та екскурсії під час практики

1. Ознайомлення з Івано-Франківським міським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, Міжнародним благодійним фондом «Карітас», загальноосвітніми школами (зокрема, членами колективу бази практики).
2. Ознайомлення з планом роботи соціального працівника соціальної інституції.
3. Здійснення соціального супроводу дитини з особливими потребами.
4. Здійснення соціально-патронажної роботи сім'ї, яка виховує дитину з особливими потребами.

5. Участь у проведенні благодійних акцій (збір коштів для потребуючих допомоги, лікування, підтримки тощо).
6. Допомога соціальному педагогові школи у проведенні культурно-дозвіллевих заходів.
7. Розробка та проведення рухливих ігор з учнями різних вікових категорій.

2.1.4. Навчальні посібники

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: методична література з проблем організації волонтерської діяльності, видів допомоги клієнтам (зразки), відеозаписи виховних заходів, методичні рекомендації з організації волонтерської практики.

1. Бартків О., Грицюк Л., Петрович В. Соціально-педагогічна практика в школі-інтернаті. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 1. С. 58–67.
2. Грицюк Б. А., Домбровський С. В. Студент – класний керівник, вихователь : метод. рек. з практики. Івано-Франківськ, 1994. 17 с.
3. Гунда Г. В., Сагарда В. В. Практикум з основ загальної і соціальної педагогіки. Ужгород, 1999. 94 с.
4. Зозуляк Р. В. Організація практики у системі фахової підготовки соціальних педагогів *Науковий часопис НПУ М. П. Драгоманова. Сер. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління* 2007. Вип. 5. С. 200–204.
5. Кара С. Організація керівництва педагогічною практикою – важлива умова формування професійної компетентності студентів. *Рідна школа*. 2006. № 2. С. 11–13.
6. Козубовська І. В. Наскрізна програма практики студентів (спеціальність: 7.040203. «Соціальна робота»). Ужгород, 1998. 45 с.
7. Ларіонова Н. Організація навчальних практик студентів курсу спеціальностей «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота». *Соціальна робота та соціальна педагогіка*. 2005. № 1. С. 64–70.
8. Навчальні та виробничі практики : методичний посібник / заг. ред. Є.А. Антонович. Івано-Франківськ, 2003. 56 с.

9. Опачко М. В., Сагарда В. В. Педагогічна практика : інструктивно-методичні матеріали. Ужгород : УжНУ, 2003. –48 с.
10. Професія «соціальний педагог» / упор. О. Главник. Київ : Главник, 2006. 112 с.
11. Програма практик зі спеціальності «Соціальна педагогіка і практична психологія» : метод. посіб. / кер. групи упоряд. : Б. Ковбас ; упор. : Зозуляк Р., Лемко Г., Недільський С. Івано-Франківськ, 2006. 78 с.
12. Федоришин Г. М., Гунда Г. М. Соціально-педагогічна діяльність студентів : програма та методичні рекомендації з виробничої практики. Івано-Франківськ, 2003. 42 с.

**Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах
виробничої волонтерської практики (II курс)**

ЗМ 1	ЗМ 2	Індивідуальні завдання	Захист практики	Сума балів
Теми 1, 2	3, 4			
15 балів	25 балів	20 балів	40 балів	100 балів

2.2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ЦЕНТРАХ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ СІМ'Ї, ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ (III курс, 5 семестр)

2.2.1. Особливості виробничої практики ЦСССДМ

Змістовий модуль 1. Організаційно-методичний

Тема 1. Ознайомлення з метою, завданнями та вимогами виробничої практики в ЦСССДМ.

Тема 2. Специфіка роботи Івано-Франківського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Змістовий модуль 2. Професійно-діяльнісний.

Тема 3. Здійснення студентами практичної діяльності в закладі бази практики.

Тема 4. Оформлення звітної документації практики.

Тема 5. Технології діяльності в закладі.

2.2.2. Індивідуальні завдання

Під час проходження практики студент з метою набуття конкретних умінь і навичок повинен виконувати індивідуальні виробничі, наукові або практичні завдання. Матеріали індивідуальних завдань мають використовуватися у випускних роботах, доповідях та наукових статтях.

Тему індивідуального завдання студент отримує на кафедрі за згодою свого керівника безпосередньо перед вибуттям на практику.

Пропонуються такі завдання:

1. Ознайомитись із специфікою роботи та структурою ЦСССДМ, основними напрямками діяльності, складом фахівців, їхніми професійними обов'язками.
2. Проаналізувати нормативно-правову базу, що визначає професійні обов'язки соціального працівника.
3. Вивчити та проаналізувати законодавчо-правові акти, що регулюють надання допомоги клієнтові, його захист.
4. Проаналізувати плану роботи соціального працівника ЦСССДМ.

5. На основі вивчення специфіки діяльності бази практики схематично зобразити її структуру.

6. Вивчити використання технологій соціальної роботи з різними категоріями клієнтів. Застосувати на практиці (у яку можливість): технологію соціальної діагностики; технологію соціальної профілактики; технологію соціальної адаптації; технології соціальної реабілітації; технології соціального посередництва й партнерства; технологію соціального консультування; технології соціальної корекції; технології соціального обслуговування та забезпечення; інші технології соціальної роботи.

2.2.3. Самостійна робота з клієнтом:

1) виявлення інформації й підбір фактів для складання соціальної історії клієнта; складання й обґрунтування плану-програми допомоги клієнтові;

2) визначення методів, форм і технологій соціальної роботи з даним клієнтом;

3) установлення й підтримка професійних контактів з різними фахівцями для надання всебічної допомоги клієнтові; залучення клієнта до вирішення його проблеми; відпрацювання ролі посередника між клієнтом і соціумом (на прикладі різних організацій);

4) реалізація розробленої програми допомоги.

2.2.4. Навчальні посібники

1. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 224 с.

2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.

3. Заверико Н. В. Соціально-педагогічна практика: зміст та оцінювання її результатів. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 72–79.

4. Зозуляк Р. В. Організація практики у системі фахової підготовки соціальних педагогів. *Науковий часопис НПУ М. П. Драгоманова*.

- Серія № 11 : Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління* : зб. наукових праць. Київ : НПУ М. П. Драгоманова, 2007. Вип. 5. С. 200–204.
5. Капська А. Й, Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 232 с.
6. Карпенко О. Г., Романова Н. Ф. Теорія та практика соціальної роботи : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
7. Козубовська І. В. Наскрізна програма практики студентів спеціальності 7.040203 «Соціальна робота». Ужгород, 1998. 45 с.
8. Ларіонова Н. Організація навчальних практик студентів курсу спеціальностей «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота». *Соціальна робота в Україні: теорія та практика*. 2005. № 1. С. 64–70.
9. Навчальні та виробничі практики : метод. посіб. / за заг. ред. Є. А. Антонович. Івано-Франківськ, 2003. 56 с.
10. Невлева І. М., Соловійова Л. В. Теорія соціальної роботи: навч. посіб. Білгород : Кооперативна освіта, 2005. 431 с.
11. Опачко М. В. Педагогічна практика : інструктивно-методичні матеріали. Ужгород : УжНУ, 2003. 48 с.
12. Савельчук І. Б., Коленіченко Т. І. Виробнича практика бакалаврів за спеціальністю «Соціальна робота» : щоденник студента-практиканта. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 72 с.
13. Соціальна робота : короткий енциклопедичний словник. Кн. 4 / авт. кол. : В. Андрущенко, В. Бех, В. Башкіреєв, М. Вовканич та ін. Київ : ДЦССМ, 2002. 536 с.
14. Фурман А. В., Дубно А. В. Психодіагностична компетентність соціального працівника : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 102 с.

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах виробничої практики в закладах соціального обслуговування (III курс)

ЗМ 1	ЗМ 2	Індивідуальні завдання	Захист практики	Сума балів
Теми 1, 2	Теми 3, 4			
15 балів	25 балів	20 балів	40 балів	100 балів

2.3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПРАКТИКИ (III курс, 6 семестр)

2.3.1. Особливості виробничої практики в закладах соціального обслуговування

Змістовий модуль 1. Організаційно-методичний.

Тема 1. Ознайомлення з метою, завданнями та вимогами виробничої практики в закладах соціального обслуговування практики.

Тема 2. Організаційний етап роботи студентів в Івано-Франківському територіальному центрі соціального обслуговування (м. Івано-Франківськ, вул. Коперника, 1), Івано-Франківському геріатричному пансіонаті (вул. Медична, 4).

Змістовий модуль 2. Професійно-діяльнісний.

Тема 3. Здійснення студентами практичної діяльності в закладі бази практики.

Тема 4. Оформлення звітної документації практики.

2.3.2. Перелік основних напрямів і змісту діяльності в різних типах установ:

- ознайомлення із законодавчою базою надання соціальної допомоги населенню і її аналіз;
- вивчення специфіки організації соціального обслуговування й соціальної допомоги людям похилого віку, особам з обмеженими можливостями здоров'я, особам без певного місця проживання й тим, що повернулися з місць позбавлення волі, малозабезпеченим групам населення, особам, які залишилися без засобів до існування, що попали в екстремальну ситуацію;
- вивчення пільгових категорій громадян, установлення зворотного зв'язку з установами, що надають ці послуги;
- участь у підготовці документів про встановлення піклування над повнолітніми недієздатними особами й у процедурах їх подальшого влаштування;
- участь у підготовці й оформленні документації особам, що бідують у пристрої в установи інтернатного типу, обстеженні їх сімейного, матеріально-побутового становища;
- участь в організації й здійсненні патронажу;
- участь у прийомі громадян, що звернулись у соціальну службу з питань соціально-побутового обслуговування й надання їм різних видів соціальної допомоги;
- вивчення картотеки малозабезпечених громадян, участь у розробці й реалізації програм допомоги їм;
- вивчення специфіки роботи денних стаціонарів, відділень термінової соціальної допомоги, реабілітації, організації соціального відходу вдома;
- практична робота з клієнтами соціальної служби, надання допомоги у вирішенні їхніх проблем;
- робота зі зверненнями громадян.

2.3.3. Індивідуальні завдання

Під час проходження практики студент з метою набуття конкретних умінь та навичок повинен виконувати

індивідуальні виробничі, наукові або практичні завдання. Матеріали індивідуальних завдань мають використовуватися у випускних роботах, доповідях та наукових статтях.

Тему індивідуального завдання студент отримує на кафедрі за згодою свого керівника безпосередньо перед вибуттям на практику.

Пропонуються такі завдання:

1. Ознайомитись із специфікою роботи та структурою закладу, основними напрямками діяльності, складом фахівців, їхніми професійними обов'язками.
2. Проаналізувати нормативно-правову базу, що визначає професійні обов'язки соціального працівника.
3. Вивчення та аналіз законодавчо-правових актів, що регулюють надання допомоги клієнтові та його захист.
4. Аналіз плану роботи соціального працівника бази практики.
5. На основі вивчення специфіки діяльності бази практики схематично зобразити її структуру.
6. Підготувати тези доповіді на тему за вибором, розробити наочність для її презентації:

«Загальна характеристика системи соціального захисту в Україні»;

«Основні напрями діяльності Міністерства соціальної політики в Україні»;

«Особливості організаційної структури системи соціального захисту населення, державних органів соціального захисту, напрямки діяльності, завдання»;

«Функції організацій і установ щодо проведення соціальної роботи»;

«Особливості діяльності організацій і установ щодо соціальної роботи з різними категоріями населення»;

«Соціальні послуги як комплекс заходів допомоги особам, що перебувають у складних життєвих обставинах»;

«Характеристика територіальних центрів соціального обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян»;

«Центри професійної, медичної та соціальної реабілітації інвалідів в Україні»;

«Заклади соціального обслуговування населення в м. Івано-Франківську»;

«Івано-Франківський геріатричний пансіонат як соціально-медична установа загального типу».

7. Вивчити використання технологій соціальної роботи з різними категоріями клієнтів. Застосувати на практиці (по можливості): технологію соціальної діагностики; технологію соціальної профілактики; технологію соціальної адаптації; технології соціальної реабілітації; технології соціального посередництва й партнерства; технологію соціального консультування; технології соціальної корекції; технології соціального обслуговування й забезпечення; інших технологій соціальної роботи.

2.3.4. Самостійна робота з клієнтом:

1) виявлення інформації й підбір фактів для складання соціальної історії клієнта; складання й обґрунтування плану-програми допомоги клієнтові;

2) визначення методів, форм і технологій соціальної роботи з даним клієнтом;

3) установлення й підтримка професійних контактів з різними фахівцями для надання всебічної допомоги клієнтові; залучення клієнта до вирішення його проблеми; відпрацювання ролі посередника між клієнтом і соціумом (на прикладі різних організацій);

4) реалізація розробленої програми допомоги.

2.3.5. Навчальні посібники

1. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 224 с.

2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.
3. Заверико Н. В. Соціально-педагогічна практика: зміст та оцінювання її результатів. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 72–79.
4. Зозуляк Р. В. Організація практики у системі фахової підготовки соціальних педагогів. *Науковий часопис НПУ М.П. Драгоманова*. Серія № 11 : Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління : Зб. наукових праць. Київ : НПУ М. П. Драгоманова, 2007. Вип. 5. С. 200–204.
5. Капська А. Й, Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 232 с.
6. Карпенко О. Г., Романова Н. Ф. Теорія та практика соціальної роботи : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
7. Козубовська І. В. Наскрізна програма практики студентів спеціальності 7.040203 «Соціальна робота». Ужгород, 1998. 45 с.
8. Ларіонова Н. Організація навчальних практик студентів курсу спеціальностей «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота». *Соціальна робота в Україні: теорія та практика*. 2005. № 1. С. 64–70.
9. Навчальні та виробничі практики : метод. посіб. / за заг. ред. Є. А. Антонович. Івано-Франківськ, 2003. 56 с.
10. Невлева І. М., Соловйова Л. В. Теорія соціальної роботи : навч. посіб. Білгород : Кооперативна освіта, 2005. 431 с.
11. Опачко М. В. Педагогічна практика : інструктивно-методичні матеріали. Ужгород : УжНУ, 2003. 48 с.
12. Савельчук І. Б., Коленіченко Т. І. Виробнича практика бакалаврів за спеціальністю «Соціальна робота» : щоденник студента-практиканта. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 72 с.
13. Соціальна робота : короткий енциклопедичний словник. Кн. 4 / авт. кол. : В. Андрущенко, В. Бех, В. Башкірєв, М. Вовканич та ін. Київ : ДЦССМ, 2002. 536 с.

14. Фурман А. В., Дубно А. В. Психодіагностична компетентність соціального працівника : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 102 с.

Шкала оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах виробничої практики в закладах соціального обслуговування (III курс)

ЗМ 1	ЗМ 2	Індивідуальні завдання	Захист практики	Сума балів
Теми 1, 2	Теми 3, 4			
15 балів	25 балів	20 балів	40 балів	100 балів

2.4. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ФАХУ (IV КУРС, 7 семестр)

2.4.1. Особливості виробничої практики з фаху

Змістовий модуль 1. Специфіка роботи закладів соціального захисту та соціальної реабілітації.

Тема 1. Методичні засади практики в закладах соціального захисту та соціальної реабілітації.

Тема 2. Особливості роботи ЦСССДМ, соціально-реабілітаційних центрів, державних і недержавних закладів взаємодопомоги та захисту осіб, їх нормативно-правове та інструктивно-методичне забезпечення.

Тема 3. Структура інституцій та функціональні обов'язки фахівців закладів соціального захисту та соціальної реабілітації.

Змістовий модуль 2. Організаційно-методичне забезпечення соціальної роботи з різними групами клієнтів.

Тема 4. Аналіз практичних заходів, організованих соціальним працівником бази практики.

Тема 5. Планування, проведення та аналіз заходів (патронаж, тренінг, рольова гра, акція тощо).

Тема 6. Особливості діагностичних методик індивідуальних властивостей особистості, групи.

Тема 7. Розроблення корекційної індивідуальної роботи з клієнтом.

Тема 8. Розроблення проекту соціальної програми.

2.4.2. Індивідуальні завдання

1. На основі вивчення специфіки діяльності бази практики схематично зобразити її структуру.
2. Підготувати тези доповіді на тему за вибором:
«Зміст професійної діяльності соціального працівника з клієнтами»;
«Соціальна робота з дітьми з особливими потребами»;
«Соціальна робота з сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами»;
«Соціальна робота з дітьми девіантної поведінки».
3. На основі опрацювання сучасних психолого-педагогічних періодичних видань створити покажчик статей, у яких висвітлено проблеми, що вирішує соціальна робота (за профілем діяльності бази практики) (не менше 10 статей).
4. Розробити методичний матеріал для роботи з прийомними батьками.
5. Розробити план проведення круглого столу на актуальну соціальну тематику.
6. Розробити тренінг (тема за вибором).
7. Розробити презентаційний буклет щодо діяльності бази практики.
8. Підготувати план роботи соціального працівника.
9. Розробити кросворд на актуальну соціальну тематику (не менше 30 завдань).
10. Розробити тести на актуальну соціальну тематику (не менше 30 запитань).

2.4.3. Заняття та екскурсії під час практики

1. Ознайомлення з закладами соціального захисту та соціальної реабілітації м. Івано-Франківська та області (дирекцією, фахівцями) (відповідно до бази практики)
2. Огляд кабінетів соціального працівника в закладах.

2.4.4. Навчальні посібники

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: методична література з проблем організації соціальної роботи в закладах соціального захисту та соціальної реабілітації, методичні рекомендації з організації практики.

1. Бартків О., Грицюк Л., Петрович В. Соціально-педагогічна практика в школі-інтернаті. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 1. С. 58–67.
2. Грицюк Б. А., Домбровський С. В. Студент – класний керівник, вихователь : метод. рек. з практики. Івано-Франківськ, 1994. 17 с.
3. Гунда Г. В., Сагарда В. В. Практикум з основ загальної і соціальної педагогіки. Ужгород, 1999. 94 с.
4. Зозуляк Р. В. Організація практики у системі фахової підготовки соціальних педагогів *Науковий часопис НПУ М. П. Драгоманова. Сер. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління* 2007. Вип. 5. С. 200–204.
5. Кара С. Організація керівництва педагогічною практикою – важлива умова формування професійної компетентності студентів. *Рідна школа*. 2006. № 2. С. 11–13.
6. Козубовська І. В. Наскрізна програма практики студентів (спеціальність: 7.040203. «Соціальна робота»). Ужгород, 1998. 45 с.
7. Ларіонова Н. Організація навчальних практик студентів курсу спеціальностей «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота». *Соціальна робота та соціальна педагогіка*. 2005. № 1. С. 64–70.
8. Навчальні та виробничі практики : методичний посібник / заг. ред. Є.А. Антонович. Івано-Франківськ, 2003. 56 с.

9. Опачко М. В., Сагарда В. В. Педагогічна практика : інструктивно-методичні матеріали. Ужгород : УжНУ, 2003. –48 с.
10. Професія «соціальний педагог» / упор. О. Главник. Київ : Главник, 2006. 112 с.
11. Програма практик зі спеціальності «Соціальна педагогіка і практична психологія» : метод. посіб. / кер. групи упоряд. : Б. Ковбас ; упор. : Зозуляк Р., Лемко Г., Недільський С. Івано-Франківськ, 2006. 78 с.
12. Положення про психологічну службу в загальноосвітній школі. – Київ : Вища школа, 1989. 15 с.
13. Попович Г. М. Практика – основа професійної підготовки спеціалістів соціальної роботи : метод. розробка. Ужгород, 2001. 40 с.
14. Програма практик зі спеціальності «Соціальна педагогіка і практична психологія» : метод. посіб. кер. групи упор. : Б. Ковбас; упор. : Зозуляк Р., Лемко Г., Недільський С.]. – Івано-Франківськ, 2006. 78 с.
15. Прутченков А. С. Социально-психологический тренинг в школе. Москва : ЕКСО-Пресс, 2001. 640 с.
16. Рабочая книга практического психолога : технология эффективной профессиональной деятельности. Москва : Красная площадь, 1996. 400 с.
17. Романкова Л. М., Макарова Л. І. Програма і методичні рекомендації з організації та проведення виробничої практики студентів IV–V курсів філософського факультету спеціальності «Психологія». Івано-Франківськ, 2006. 55 с.
18. Соціально-педагогічна практика : метод. реком. Пенішкевич Д. І. , Петрюк І. М. , Шлюсар Т. Д., Тимчук Л. Л., Петренко В. М., Ковальчук І. В. Чернівці : ЧНУ, 2002. 44 с.
19. Федоришин Г. М., Гунда Г. М. Соціально-педагогічна діяльність студентів : програма та методичні рекомендації з виробничої практики. Івано-Франківськ, 2003. 42 с.

**Шкала оцінювання
навчальної діяльності студентів виробничої практики з фаху
(IV курс)**

ЗМ 1	ЗМ 2	Підсумковий контроль				Сума балів
Теми 1, 2, 3	Теми 4, 5, 6, 7, 8	Матеріали щоденника	Звіт про практику	Індивідуальні завдання	Психологопедагогічна характеристика на клас	
15	45	10	10	10	10	100

Частина III ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ: поточне тестування (оформлення щоденника), оцінка за індивідуальні завдання, підсумковий контроль (оцінка за звіт практики).

«Відмінно» – рівень А (90–100 балів). Оцінка «відмінно» виставляється за виконання практикантом усіх завдань змістових модулів на високому рівні. Студент вільно володіє знаннями й творчо здійснює соціально-педагогічну діяльність відповідно до мети і завдань практики. Активно включається у роботу, що вимагає творчого професійного мислення. Проявляє себе організованим, сумлінним, ініціативним, винахідливим у виборі форм, методів, технологій соціально-педагогічної діяльності.

На високому рівні володіє професійними компетенціями: успішно здійснює аналіз практичного досвіду фахівців у галузі соціальної педагогіки, власної професійної діяльності; діагностує проблеми особистості, знаходить оптимальні шляхи їх вирішення; планує діяльність з метою досягнення конкретного результату; проектує соціально-педагогічні програми допомоги; здійснює вибір засобів, методів, прийомів соціально-педагогічної діяльності в типових і нетипових ситуаціях; прогнозує кінцевий результат діяльності; самостійно реалізує програму надання соціально-педагогічної допомоги та підтримки клієнта; застосовує індивідуальні, групові, колективні форми роботи; використовує юридичні, психологічні, медичні, педагогічні механізми попередження та подолання негативних факторів розвитку та соціалізації особистості; застосовує закони, правові акти стосовно надання клієнтові допомоги та захисту; сприяє інтеграції виховних можливостей сім'ї, освітніх та соціальних закладів, соціуму для успішної соціалізації та реабілітації особистості; науково обґрунтовує результати соціально-педагогічної діяльності; реалізує творчий потенціал для вдосконалення її форм, методів, технологій.

Одержав високу оцінку керівника практики. Демонструє вільне володіння знаннями та вміннями основних методик і

технологій професійної діяльності соціального педагога. Здав оформлену відповідно до вимог звітну документацію у визначений термін.

Підсумкова кількість балів за всі види робіт складає не менше **90** балів.

«Добре» – рівень В (80–89 балів); рівень С (70–79 балів).

Оцінка «добре» виставляється за виконання практикантом усіх завдань змістових модулів на належному рівні. Студент показує себе організованим, старанним, наполегливим, відповідальним.

На достатньому рівні володіє професійними компетенціями: здійснює аналіз практичного досвіду фахівців у галузі соціальної педагогіки, власної професійної діяльності; діагностує проблеми особистості, знаходить оптимальні шляхи їх вирішення; планує етапи діяльності з метою досягнення конкретного результату; проектує соціально-педагогічні програми допомоги; здійснює вибір засобів, методів, прийомів соціально-педагогічної діяльності у типових і нетипових ситуаціях; прогнозує кінцевий результат діяльності; за допомогою керівника практики реалізує програму надання соціально-педагогічної допомоги та підтримки клієнта; застосовує індивідуальні, групові, колективні форми роботи; реалізує творчий потенціал для здійснення практичної діяльності.

Одержав оцінку «добре» керівника практики. Аргументує добір методів та технологій соціально-педагогічної взаємодії, що застосовувались у процесі практики. Здав у визначений термін і в повному обсязі правильно оформлену документацію.

Підсумкова кількість балів за всі види робіт складає не менше **70** балів.

«Задовільно» – рівень Д (60–69 балів); рівень Е (50–59 балів).

Оцінка «задовільно» виставляється у випадку неповного виконання завдань змістових модулів. Знання студента не є системними.

Рівень володіння професійними компетенціями низький: не вміє самостійно аналізувати практичний досвід фахівців у галузі соціальної педагогіки, власну діяльність, визначати проблеми особистості, знаходити шляхи їх вирішення, планувати етапи

практичної діяльності, соціально-педагогічної допомоги клієнту, застосовувати індивідуальні, групові, колективні форми роботи. Для виконання завдань практики потребує значної допомоги керівника.

Зарекомендував себе як недостатньо організований, відповідальний, безініціативний.

Одержав задовільну характеристику керівника практики. Виявив невпевненість в аргументації добору методів та технологій соціально-педагогічної взаємодії. Звітна документація оформлена з порушеннями.

Підсумкова кількість балів за всі види робіт складає не менше **50** балів.

«Незадовільно» – рівень FX (25–49 балів). Оцінка «незадовільно» виставляється у випадку неповного виконання завдань змістових модулів. Знання студента фрагментарні. Виявив незадовільний рівень володіння професійними компетенціями, зокрема, уміння аналізувати практичний досвід фахівців у галузі соціальної педагогіки, власну діяльність, визначати проблеми особистості, знаходити шляхи їх вирішення, без допомоги керівника неспроможний здійснювати практичну діяльність, надавати соціально-педагогічну допомогу клієнтові, застосовувати індивідуальні, групові, колективні форми роботи.

Практикант пропускав заняття; зарекомендував себе як невідповідальний, недисциплінований. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Виявляє значні прогалини у знаннях. Звітна документація представлена не в повному обсязі.

Підсумкова кількість балів за всі види робіт складає не менше **25** балів.

Рівень F (24 балів і менше) означає, що студент позбавлений права повторного проходження практики. Він не виконав більшу частину завдань змістових модулів, пропускав заняття. Не володіє професійними компетенціями. Одержав незадовільну характеристику керівника практики. Звітна документація відсутня або оформлена з порушеннями вимог.

Підсумкова кількість балів не перевищує **24** балів.

Додаток А**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ**

студента-практиканта _____

на час проходження навчально-ознайомлюючої практики
(іншого виду практики)

з _____ до _____ 200 ____ року в _____

м. Івано-Франківськ

Керівники практики _____

Індивідуальний план роботи студент складає впродовж першого тижня на весь період практики (потижнево) за наступними розділами.

№ з/п	Основні напрями роботи	Зміст роботи				
		I тижд.	II тижд.	III тижд.	IV тижд.	V тижд.
1	Ознайомлення з діяльністю закладу					
2	Ознайомлення з контингентом клієнтів					
3	Діагностична робота					
	Профілактична робота					
4	Корекційна робота					
5	Координаційна робота					
6	Просвітня робота					
7	Робота з сім'ями					
8	Методична та дослідницька робота					

Додаток Б

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Важливу роль у практичній діяльності відіграє ведення документації, що є своєрідною пам'яткою, нагадуванням про клієнта, його проблеми, а також визначенні завдання для їх розв'язання. Ретельно підібрана документація може слугувати аргументом і доказом того, що саме було зроблено за певні проміжки часу для вирішення питань, наскільки вдалося чи не вдалося просунути в цій справі, що ще необхідно виконати.

Документація фіксує й певні результати, зміни, які вносяться в плани дій, завдання обслуговування, а значить, відіграє роль звітнього документа.

Щоденник – основний документ, що відображає всі види, зміст і результати соціальної роботи студента за час практики. Він стимулює до організованої та продуманої роботи, її обліку й аналізу. Студент-практикант повинен завжди мати щоденник зі собою, облікувати в ньому діяльність.

Під час практики студент щодня коротко повинен записувати в щоденник усе, що він зробив за день для виконання календарного плану. Щонайменше раз на тиждень він має подавати щоденник керівникам практики від фахової кафедри та соціального закладу, які його перевіряють, дають письмові зауваження, додаткові завдання й підписують записи, що зробив студент. Після закінчення практики щоденник подається керівникам від фахової кафедри та соціального закладу. Оформлений щоденник студент повинен захистити перед комісією кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи. Без заповненого щоденника практика не зараховується.

План ведення щоденника можуть мати такий вигляд:

Дата й час.

Мета і завдання.

План роботи за день.

Зміст роботи.

Досягнуті результати.

Зауваження та пропозиції практиканта, оцінка власної діяльності.

Зауваження та пропозиції керівника практики.

Студент-практикант повинен завжди мати щоденник із собою, облікувати в ньому соціальну діяльність, представляти на вимогу керівника й методистів практики, дирекції закладів. Титульна сторінка щоденника має бути певного взірця.

ЩОДЕННИК

навчально-ознайомлючої
практики (інший вид практики)

студента-практиканта I курсу

_____ факультету

_____ кафедри

_____ (П. І. П.)

Місце проходження практики _____

Керівник практики _____

Методист кафедри _____

Методист бази практики _____

Директор закладу _____

Додаток В

Звіт про проходження практики

Звіт підписують і затверджують керівники практики кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи та бази практики. Він повинен містити відомості про виконання всіх розділів програми, індивідуальні висновки та пропозиції. Звіт студенти захищають на засіданні фахової кафедри у присутності керівників практики та викладачів зі спеціальних дисциплін. Подається даний документ на папері (формат А4) обсягом 10–20 аркушів і вимагає наступного: титульної сторінки; вступу; змісту; опису змісту практичної діяльності за розділами програми практики; висновків та пропозицій; додатків (зразків зібраної первинної інформації, таблиць, схем тощо).

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

ЗВІТ

Вид практики
студента I курсу

Факультет _____

Кафедра _____

Освітньо-кваліфікаційний
рівень _____

Спеціальність _____

—

(назва)

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

про проходження практики в _____

(база практики)

(місце знаходження закладу)

Керівник **практики** кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Керівник бази практики _____

м. Івано-Франківська з _____ до _____ 20__ року

Практикант звітує про виконану ним роботу під час захисту виробничої практики на підсумковій конференції.

СХЕМА ЗВІТУ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Загальні відомості про місце і час проходження практики.

Загальний аналіз статутних цілей закладу.

Аналіз кадрового забезпечення закладу.

Коротка характеристика соціальної проблеми (соціальний стан певної категорії клієнтів), причини її виникнення, тенденції розвитку, наслідки.

Перелік нормативних документів соціальної установи з певними категоріями споживачів соціальних послуг.

Характеристика програми соціальної допомоги клієнтам.

Аналіз проведених заходів під час проходження практики:

кількість та назви;

короткий опис сценаріїв заходів;

труднощі, у плануванні, підготовці та процесі проведення заходу або частини його, шляхи їх подолання;

оцінка методистами проведених заходів.

Аналіз роботи студента в соціальному закладі (згідно вузівської програми проходження практики студентами).

Висновки:

Що дала практика?

Позитивне в організації та проведенні практики.

Пропозиції щодо вдосконалення підготовки, організації і проведенні практики.

Дата Підпис студента

Додаток Д

ОРІЄНТОВНА СХЕМА СОЦІАЛЬНОЇ ІНСТИТУЦІЇ

1. Назва організації.
2. Юридична адреса.
3. Загальна кількість клієнтів в означеному закладі.
4. З них – пільгових категорій.

Додаток Е

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ ВІДВІДУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СЛУЖБИ (УСТАНОВИ, ОРГАНІЗАЦІЇ)

Назва соціальної служби (установи, організації), основні завдання її функціонування.

Організація роботи соціальної служби (закладу). Аналіз готовності до ц колективу соціальної служби (закладу) з клієнтами, з якими проводиться робота. Місце проведення заняття, його готовність.

Зміст, форми і методи роботи соціальної служби з клієнтами.

Характеристика діяльності працівників служби (установи, організації), професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи, контактність. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи роздуми щодо роботи в установі.

Додаток Ж
СИСТЕМА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Напрями, завдання й об'єкти реабілітаційної роботи	Заклади, де здійснюється реабілітаційна діяльність	Категорії фахівців, котрі здійснюють реабілітаційні програми
<p>I. Соціальна реабілітація</p> <p>Об'єкти – дезадаптовані діти й підлітки, які перебувають у конфліктній виховній ситуації, сироти, неповнолітні правопорушники.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • охорона прав, соціальний захист і опіка; • попередження бездоглядності; • профілактика соціальних девіацій; • відновлення соціального статусу; • збереження темпів психофізичного й особистісного розвитку; • корекція відхилень у поведінці. <p>II. Психолого-педагогічна реабілітація</p> <p>Об'єкти – соціально та педагогічно запущені діти</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • подолання шкільної та сімейної дискримінації; • організація успіху у 	<p>Будинок дитини</p> <p>Дитячі будинки</p> <p>Школи-інтернати</p> <p>Дитячі притулку</p> <p>Спецшколи</p> <p>Притулки</p> <p>Центри соціальної допомоги</p> <p>Центри соціально-педагогічної реабілітації</p> <p>Дошкільні навчальні</p>	<p>Соціальні працівники</p> <p>Практичні психологи</p> <p>Вихователі</p> <p>Інспектори з охорони прав дітей, опіки та піклування</p> <p>Психотерапевти</p> <p>Психоневрологи</p> <p>Педагоги</p> <p>Практичні психологи</p> <p>Соціальні педагоги</p> <p>Учителі корекційного навчання</p>

<p>провідній діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> • гармонізація психічного й особистісного розвитку; • формування позитивного образу “Я”; • профілактика соціальної відчуженості. <p>III. Медико-соціальна реабілітація</p> <p>Об’єкти – діти-інваліди, діти з хронічними захворюваннями, які часто хворіють, обмеженими можливостями.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • психогігієна виховуючого середовища; • оздоровлення й лікування; • медична профілактика; • охорона здоров’я; • позбавлення комплексу неповноцінності; • розвиток компенсаторних функцій; • соціальна адаптація і реабілітація; • реалізація резервних сил і можливостей 	<p>заклади</p> <p>Загальноосвітні школи</p> <p>Звичайні групи (класи)</p> <p>Групи педагогічної підтримки</p> <p>Класи корекції</p> <p>Центри психолого-педагогічної допомоги дітям і підліткам</p> <p>Заклади освіти для дітей з функціональними порушеннями</p> <p>Корекційні школи</p> <p>Будинки інвалідів</p> <p>Центри психічного здоров’я і реабілітації</p> <p>Центри здоров’я</p> <p>Центри діагностики і корекції</p> <p>Центри терапевтичної педагогіки</p>	<p>Логопеди</p> <p>Психологи-дефектологи</p> <p>Педагоги-дефектологи</p> <p>Валеологи</p> <p>Вихователі</p> <p>Соціальні педагоги</p> <p>Соціальні працівники</p> <p>Медичні працівники</p>
---	--	---

Додаток И

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ФОРМИ

1. Загальні відомості:

Дата проведення _____.

Місце проведення _____.

Вік учасників _____.

Мета: _____.

2. Аналіз гігієнічних, матеріально-технічних та естетичних умов:

- готовність приміщення (чистота, освітленість, температура);
- естетичне оформлення (види наочності, відповідність оформлення змісту організаційної форми, доступність унаочнення віку учасників);
- технічне забезпечення (доцільність і якість аудіовізуальної апаратури).

3. Аналіз проведення організаційної форми:

- відповідність змісту форми її меті;
- різноманітність видів діяльності учасників у процесі проведення форми;
- рівень організованості учасників;
- активність учасників;
- використання прийомів заохочення та стимулювання;
- нові творчі знахідки організаційної форми, що спостерігалися.

4. Аналіз комунікативності ведучого:

- особливості спілкування з учасниками;
- оцінки суджень та їх об'єктивність;
- створення позитивного емоційного клімату в ході проведення організаційної форми.

5. Загальна оцінка організаційної форми:

- значення організаційної форми для особистісного становлення учасників;
- досягнення виховної мети організаційної форми;
- методичні помилки при проведенні організаційної форми;
- пропозиції стосовно вдосконалення змісту та проведення організаційної форми.

ДОДАТОК К4**Соціально-педагогічна карта учня**

Клас _____ Прізвище, ім'я та по батькові дитини _____

Дата народження _____

Домашня адреса, телефон _____

Прізвище, ім'я та по батькові батьків (опікунів) _____

Сім'я: повна (неповна); з матір'ю, батьком _____

рідні батьки (опікуни); сирота, напівсирота _____

сприяє гармонійному психічному і фізичному розвитку
(неблагополучна). _____

Кількість дітей у сім'ї 1/2/3/4 та більше _____

Соціально-побутові умови _____

Місце роботи батьків (опікунів), контактний телефон _____

Якщо не працюють, вказати причину (інвалід, пенсіонер, домогосподарка, безробітний). Якщо обоє батьків за кордоном, вказати, хто займається доглядом та вихованням дитини на даний момент (вказати (контактний телефон) (бабуся (дідусь), тітка (дядько), знайомі тощо).

Дані про особливості перебігу психофізіологічного розвитку дитини _____

Протікання вагітності, пологів, дані про захворювання дитини в перший рік життя; особливості історії розвитку дитини (наявність психічних травм, важливих змін у житті, важких захворювань).

Стан здоров'я _____

(Здорова (стоїть на "Д" обліку) дитина з особливими потребами (вказати ваду розвитку).

Психологічні показники (заповнюються спільно із психологом) _____

(Тип темпераменту; особливості характеру, його акцентуації; загальний рівень психічного розвитку (норма, затримка, психофізичний інфантилізм,

дисгармонія); особливості пізнавальних процесів; професійні інтереси; схильності, здібності; особливості поведінки, тип відхилень у поведінці).

Соціально-педагогічна характеристика _____

1. Соціальні шкідливості _____

(Рання алкоголізація; нікотинова залежність; вживання токсичних і психотропних речовин; потяг до азартних асоціальних ігор; ранній сексуальний потяг; негативізм в оцінюванні явищ дійсності).

2. Відхилення в соціальній поведінці _____

Грубість, бійки, прогули, недисциплінованість, побиття слабких, вимагання, жорстоке ставлення до тварин, крадіжки, порушення суспільного порядку (облік в інспекції у справах неповнолітніх), немотивовані вчинки, утечі з дому (інтернату).

Взаємини дитини в сім'ї _____

З ким із членів сім'ї більше спілкується, до кого частіше звертається за допомогою чи порадою; із ким найчастіше виникають конфлікти.

Методи заохочення та покарання в сім'ї _____

Що викликає стурбованість батьків у поведінці та навчанні дитини _____

Характер стосунків дитини з однолітками _____

соціометричний статус

Типові конфлікти та шляхи їх вирішення _____

Педагогічні показники _____

(Темп навчання, труднощі в навчанні, навчальні інтереси, що переважають)

Зауваження та побажання вчителів щодо поведінки та навчання дитини _____

Соціальні пільги, якими користується дитина _____

Рівень соціальної адаптації:

а) високий _____

1. Усвідомлене прийняття і виконання норм колективного життя. 2. Баланс індивідуального і соціального. 3. Гармонія взаємин з дорослими та

однолітками. 4. Адекватне ставлення до педагогічних впливів. 5. Самоконтроль поведінки. 6. Активна участь у житті дитячого колективу. 7. Задоволення своїм статусом і взаєминами.

б) середній _____

1. Конформізм по стосовно норм колективного життя. 2. Переважає або індивідуальне, або соціальне. 3. Нестійкі взаємини з оточуючими. 4. Суперечливе ставлення до педагогічних впливів. 5. Зовнішній локус контролю. 6. Періодична участь у житті дитячого колективу. 7. Часткове задоволення своїм статусом і взаєминами.

в) низький _____

1. Неприйняття і невиконання норм колективного життя. 2. Дисбаланс індивідуального й соціального. 3. Конфліктні взаємини з оточуючими. 4. Неадекватне ставлення до педагогічних впливів. 5. Некерована поведінка. 6. Пасивна участь у житті дитячого колективу. 7. Незадоволення своїм статусом і взаєминами.

Додаток М

**ОРІЄНТОВНА ФОРМА ПРОСПЕКТУ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З НЕПОВНОЛІТНІМ**

1. Ім'я та вік неповнолітнього _____
2. Мотиви вибору означеної особистості для індивідуальної роботи _____
3. Характеристика соціуму, в якому перебуває неповнолітній:
 - а) особливості сім'ї _____
 - б) статус у шкільному колективі _____
 - в) членство у групі однолітків (формальній чи неформальній) _____
4. Психологічні особливості дитини (аналіз темпераменту, психологічних процесів та рис) _____
5. Особисті проблеми, які турбують неповнолітнього _____
6. Причини відхилень у поведінці _____
7. Зміст допомоги неповнолітньому _____
8. Аналіз результатів індивідуально-корекційної роботи _____
9. Основні напрями роботи, які можна рекомендувати неповнолітньому для його самовиховання _____

Студент-практикант _____.

(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

I. Загальні положення	3
II. Етапи та опорні компоненти практики.....	7
III. Суть та зміст роботи соціального працівника.....	13
IV. Структура наскрізної програми практики.....	16
V. Зміст наскрізної програми практики.....	17
Частина I	
НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЛЮЮЧА ПРАКТИКА.....	17
Зміст навчально-ознайомлючої практики. I курс.....	17
Частина II	
ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА.....	21
Зміст програми виробничої волонтерської практики. II курс.....	23
Зміст програми виробничої практики в ЦСССДМ. III курс.....	27
Зміст програми виробничої практики в закладах обслуговування	30
Зміст програми виробничої практики з фаху. IV курс	35
Частина III	
ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ.....	40
ДОДАТКИ	44

Методичні рекомендації

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Методичні рекомендації

Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна

В авторській редакції

Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Друк цифровий Times New Roman.

Умов. друк. арк. 2,8

Наклад 100 прим.

ВИДАВНИЦТВО

«НАІР»

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

тел. (034) 250-57-82, (050) 433-67-93

email: @rambler.ru

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів
видавничої продукції № 4191 від 12. 11. 2011 р.